

ІННОВАЦІЙНИЙ ЕКСКУРСІЙНИЙ ТУРПРОДУКТ ІСТОРИЧНОЇ ТЕМАТИКИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ТУРИСТІВ ПО УКРАЇНІ

Чучкевич Алла

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету географії, історії та туризму
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Яковчук Олександр

*кандидат географічних наук, доцент,
декан факультету географії, історії та туризму
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Створення нової екскурсії за будь-якою темою — складний трудомісткий процес. Екскурсія – це результат двох найважливіших процесів: її підготовки й проведення. Вони зв'язані між собою, взаємообумовлені. Неможливо забезпечити високу якість проведення екскурсії при непродуманій підготовці. До проведення екскурсії допускаються особи які мають спеціальну підготовку підтвержену свідоцтвом державного зразка про присвоєння кваліфікації «екскурсовод» володіють необхідними навичками і вміннями.

Екскурсійними об'єктами історичних екскурсій можуть бути: місця, пов'язані з певними історичними подіями; державні історико-культурні та історико-меморіальні заповідники; меморіальні пам'ятники і комплекси; окремі будівлі, споруди і ансамблі; об'єкти, пов'язані з життям і творчістю видатних особистостей; пам'ятники мистецтва; експозиції музеїв, картинних галерей, тематичних виставок;

При великій кількості таких об'єктів необхідно звернути увагу на їх правильний відбір з урахуванням пізнавальної цінності, важливості, змісту, функціонального призначення, безпечності та ін. Екскурсія не повинна бути перевантажена великою кількістю відвідуваних об'єктів, тому що це збільшує її тривалість і зменшує інтерес туристів.

Для пропонованого екскурсійного туру по Україні, який буде рентабельним і конкуренто здатним на ринку екскурсійних послуг не лише з України, а й для туристів із-за кордону, було обрано історичну тематику Козацької Доби. Тому основна мета запропонованої подорожі – детально висвітлити героїчне минуле України через знайомство з її козацькою історією у різних історико-географічних регіонах держави: Запоріжжя,

Слобожанщина, Наддніпрянщина. У зв'язку з цим запропонована брендова назва такого туру: «Шляхами козацької слави».

Програма екскурсійної туристичної подорожі чітко прописана по кожному етапу, дню, пункту перебування, синхронізована у часі і оптимізована у просторі. Особливий акцент ставиться на емоційно-атрактивному сприйнятті екскурсійної інформації, який є як інформативним і лаконічним, так й образним і метафоричним, з художньо-естетичними елементами. Варто зазначити, що при організації екскурсійного процесу в рамках даного туру слід звернути особливу увагу на такі аспекти:

1) Тематика пропонованого туру є державно значимою для України, знаходиться в тренді сучасних соціально-політичних і військово-патріотичних тенденцій в суспільстві.

2) Більшість об'єктів екскурсійного показу – це національна історико-культурна та архітектурна спадщина, деякі споруди і ансамблі, замки і монастирі, витвори культури і мистецтва мають статус Світової Спадщини ЮНЕСКО.

3) Практично всі структурні елементи екскурсійних об'єктів є музеєфікованими і облаштованими для екскурсійного показу в рамках діяльності загальнодержавної мережі історико-культурних заповідників.

4) Екскурсійне обслуговування на даних екскурсійних об'єктах здійснюється високо кваліфікованими фахівцями-екскурсоводами, науково-дослідними спеціалістами, часто навіть видатними діячами культури і мистецтва України.

Тривалість туру – 6 днів і передбачає 5 ночівель у 4 населених пунктах. Загальна протяжність маршруту складає більше 1700 км. Для повного відображення усієї козацької історії відібрані 10 населених пунктів, у яких заплановано провести 12 тематичних екскурсій присвячених різним аспектам козацької доби в Україні: культурним, мистецьким, господарським, військовим, релігійним тощо. Разом з тим у «фоновому» форматі передбачається знайомство і відвідування багатьох інших «нетематичних» унікальних туристичних об'єктів України під час такого туру.

З самого початку розробки інноваційного турпродукту, необхідно проаналізувати технологічні особливості його організації, зокрема:

1. обґрунтовується тематика і спеціалізація розроблюваного проекту екскурсійної подорожі, визначається мета і завдання подорожі, тривалість туру, пропонується звучна брендова назва туру;

2. планується конфігурація маршруту екскурсійної подорожі (+ варіації) з чіткою просторовою прив'язкою і контрольною хронологією перебування;

3. обґрунтовуються критерії відбору об'єктів екскурсійного інтересу, окреслюється коло основних та додаткових («запасних») об'єктів екскурсійної програми, що будуть залучатися до тур-проекування;

4. окреслюється коло потенційних споживачів (вікові, соціальні, економічні групи населення), визначається перелік основних і додаткових туристичних потреб, які будуть задовольнятися під час подорожі;

5. обґрунтовуються вимоги до комфорту туристів і ключові інфраструктурні принципи планування туристичної подорожі, визначаються засоби і способи транспортування (з варіаціями), місця і якість закладів проживання (з варіаціями), режим, специфіка і заклади харчування (з варіаціями);

6. визначаються основні туристські формальності, якщо подорож передбачає обслуговування іноземних туристів (паспортно-візові, митні, валютні, санітарно-медичні, страхові);

7. визначаються принципи контролю якості обслуговування туристів під час подорожі, необхідність туристичного супроводу та специфіка пост-турової роботи зі споживачами туристичних послуг після завершення подорожі.

Маршрут спланований таким чином, щоб відобразити історію і досягнення українського козацтва у хронологічному порядку: від заснування (Хортиця) через гетьманські столиці Богдана Хмельницького (Чигирин) та Івана Мазепи (Батурич) до ліквідації козацтва (Глухів) із транзитом через особливо знакові для української історії екскурсійні дестинації: Переяслав, Конотоп, Полтава.

Програма екскурсійної туристичної подорожі передбачає рух по такому маршруту: Харків → Національний заповідник "Хортиця" (м. Запоріжжя) → Національний історико-культурний заповідник «Чигирин» (Черкаська обл.) → Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав» (Київська обл.) → Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» (м. Батурич, Чернігівська обл.) → Національний історико-культурний заповідник «Глухів» (Сумська обл.) → Державний історико-культурний заповідник «Поле Полтавської битви» (м. Полтава).

Отже, одним із найбільш перспективних напрямків розвитку будь-якої держави, зокрема і України, внаслідок його доступності і масовості - є екскурсійний туризм, оскільки це не тільки ефективний засіб диверсифікації економічної діяльності туристичних підприємств України в умовах нестабільної ринкової кон'юнктури, а й засіб покращення суспільної свідомості населення України, патріотичного виховання підростаючих поколінь, вирівнювання духовних і соціальних цінностей жителів різних регіонів нашої держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Історико-культурні заповідники України. Довідкове видання/ Авторі-упорядники: Зливкова О.О., Градун Е.Ю., Звіряка А.І., Єрзіна І.В. – К.: Фенікс, 2007. – 176с.
2. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2007. - 369с.
3. Онлайн-путівник по Україні // Режим доступу: <http://ukrainainkognita.org.ua/>.